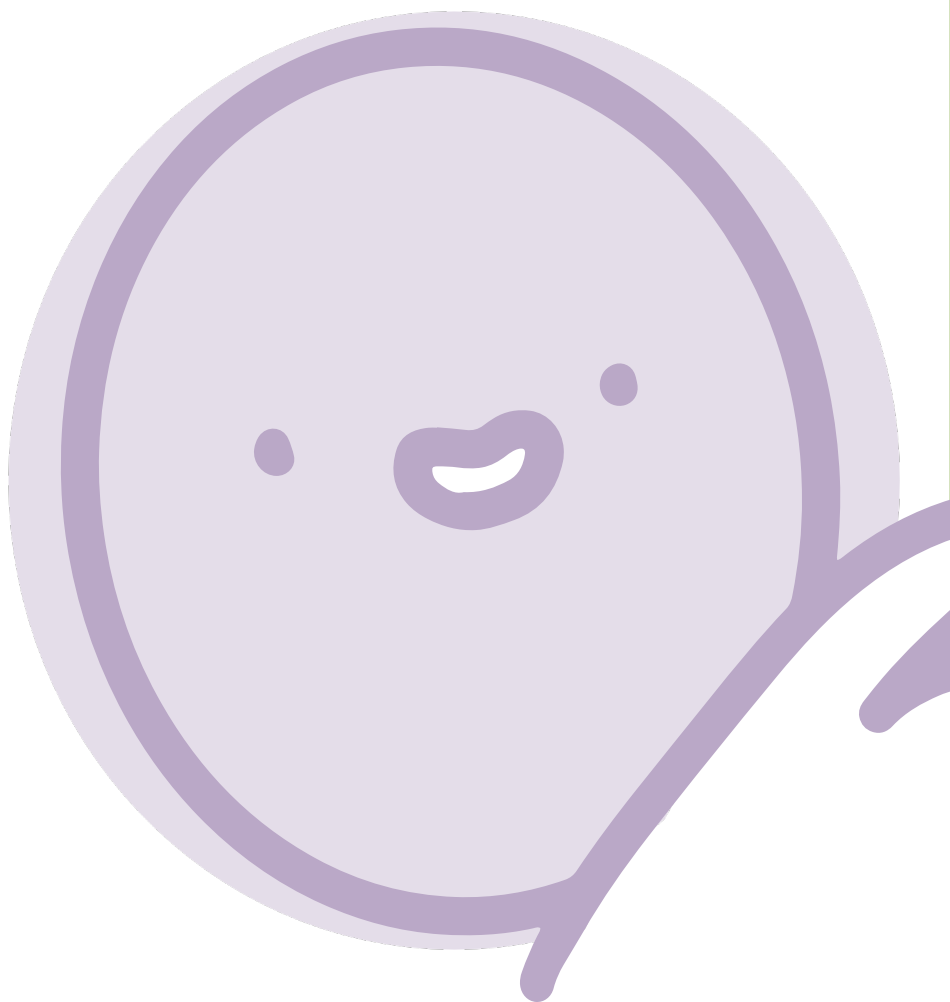

SUMA'T AL VOLUNTARIAT

Guia per començar un voluntariat a les Illes Balears

SUMA'T AL VOLUNTARIAT.

Aquest quadern es planteja com un recurs i una eina per iniciar-se al voluntariat, assegurant que tota persona interessada a transformar el món, tingui l'oportunitat de fer-ho. Durant la guia trobaràs informació sobre el concepte i la definició del voluntariat, tenint en compte la diversitat de les accions que inclou, tasques i reflexions que hauràs de fer per trobar una acció voluntària al que et puguis comprometre.

Què és voluntariat?

Són accions que les persones desenvolupen de forma lliure i voluntària.

Es fonamenten amb l'afany de solidaritat i l'altruisme, sense esperar res a canvi.

Es realitza mitjançant una entitat de voluntariat. Englobant organitzacions sense ànim de lucre com una associació, fundació, federació, ... les coneixem de forma comuna com a ONG.

El voluntariat sempre s'ha de dur a terme sense cap tipus de contraprestació econòmica ni material i no podrà mai substituir un lloc de feina.

A més, és una tasca que ha de ser complementària a les obligacions de les administracions públiques.

Objectiu del voluntariat

La finalitat de les accions voluntàries ha de ser la millora de la qualitat de vida de les persones i de la societat en general i la protecció i conservació de l'entorn. El voluntariat cerca una societat més justa i solidària, mantenint sempre un esperit actiu i reivindicatiu cap a la transformació social.

Els seus valors

Compromís, altruisme, responsabilitat, cooperació, accessibilitat, gratuïtat, transformació, igualtat, aprenentatge, solidaritat, llibertat, participació activa i sentit crític.

Que no és voluntariat?

Altres formes de participació social (sense ser voluntariat)

- ✋ Pots ser soci o sòcia d'un club esportiu.
- ✋ Militant dins un partit polític.
- ✋ Participar d'activitats d'una associació de veïns i veïnes.
- ✋ Manifestar-te amb una associació d'estudiants o membre de la junta d'una associació de famílies o d'un centre educatiu.

Això no és voluntariat

- ✗ Accions al marge d'entitats de voluntariat.
- ✗ Per raons familiars, de bon veïnatge o d'amistat.
- ✗ Relacions laborals, funcional, mercantils o qualsevol que tenguin contraprestació econòmica.
- ✗ Derivades de mesures judicials.
- ✗ Pràctiques acadèmiques o no laborals.
- ✗ Foment de l'ocupabilitat.

Qui pot fer voluntariat a les Illes Balears?

- Tothom hi és benvingut! Qualsevol persona pot fer voluntariat, sense importar les seves capacitats o característiques, sempre que ho faci de manera altruista i amb ganes de transformar la realitat.
- A partir dels catorze anys. Si ets menor d'edat, necessites autorització i has de comptar amb una persona adulta de referència dins el projecte.
- Algunes limitacions. No poden participar en programes amb menors les persones inscrites al Registre Central de Delictes Sexuals. Tampoc poden fer voluntariat amb persones aquelles que tinguin antecedents penals no cancel·lats per determinats delictes.
- Voluntariat per a tothom. Les entitats han de garantir l'accessibilitat i la igualtat d'oportunitats, adaptant processos i materials perquè tothom hi pugui participar.

Quins voluntariats existeixen?

Voluntariat social. Suport a persones en situació de vulnerabilitat.

Voluntariat internacional de cooperació al desenvolupament. Acció humanitària internacional per al desenvolupament.

Voluntariat ambiental. Protecció de la natura i de la biodiversitat.

Voluntariat cultural. Impuls de la cultura, la llengua i el patrimoni.

Voluntariat esportiu. Valors i cohesió a través de l'esport.

Més informació
sobre tots els àmbits.

Voluntariat educatiu. Suport a activitats i oportunitats educatives.

Voluntariat sociosanitari.
Promoció salut, acompanyament i benestar físic i emocional.

Voluntariat d'oci i temps lliure. Activitats educatives que promouen inclusió i creixement personal i grupal.

Voluntariat comunitari. Accions que reforcen la vida de barri, la cohesió social i la participació ciutadana.

Voluntariat de protecció civil.
Col·laboració regular en la gestió de les emergències i serveis de protecció civil.

Els meus DRETS com a persona voluntària

Informació i formació. L'entitat t'explica què faràs i t'acompanya.

Respecte i igualtat. Ser tractat/da sense discriminació.

Participació activa. Donar la teva opinió i implicar-te en l'entitat.

Seguretat. Disposar d'assegurança d'accidents i responsabilitat civil.

Compromís clar. Signar un document que defineixi drets i responsabilitats.

Identificació i certificat. Tenir acreditació de la teva participació.

Acreditar les competències Poder demostrar les habilitats i experiència adquirides.

Reconeixement. Ser valorat/da per la teva dedicació.

Reemborsament de despeses. Recuperar els diners invertits en l'activitat.

Privacitat. Les teves dades personals es tracten amb cura.

Desvinculació lliure. Poder deixar l'activitat quan vulguis.

RECORDA. Els drets garanteixen que el voluntariat sigui una experiència segura, positiva i gratificant.

Els meus DEURES com a persona voluntària

Fer voluntariat també implica responsabilitats per garantir una experiència segura i positiva per a tothom:

Complir els acords del compromís.
Seguir el que has signat amb l'entitat.

Participar en les formacions. Assistir i aprendre per fer millor la teva tasca.

Mantenir la confidencialitat. Respectar la privacitat de la informació que reps.

Rebutjar qualsevol pagament o benefici.
El voluntariat no es fa per diners ni regals.

Actuar amb responsabilitat i solidaritat.
Ser diligent, respectuós/a i col·laborador/a.

Cuidar el material i L'equipament.
Fer-ne un ús correcte i responsable.

Respectar els drets de les persones destinatàries. Tractar tothom amb dignitat i respecte.

Utilitzar adequadament la identificació.
Només per a activitats de voluntariat.

Complir les mesures de seguretat, higiene i salut. Mantenir l'espai segur per a tothom.

Seguir les instruccions de l'entitat. Actuar segons el que l'entitat et demana.

Notificar la renúncia amb antelació.
Informar amb temps si no pots continuar amb l'activitat.

RECORDA. Els deures garanteixen que el voluntariat sigui segur, respectuós i efectiu per a totes les persones implicades.

El meu compromís

Què estic disposat/da a oferir?

Revisant els deures de la persona voluntària, quin creus que serà més fàcil per a tu?

Quin suposarà un repte?

Revisant els drets de la persona voluntària, quins són més importants per a mi?

Els meus passos. Guia pràctica i reflexió

PASSA 1: DESCOBREIX LES TEVES RAONS

Aquesta primera fase és clau per garantir un compromís a llarg termini. No es tracta només d'informar-se, sinó de fer una introspecció sincera:

Informa't i inspira't. Cerca històries d'altres voluntaris i els impactes que aconsegueixen. Llegeix sobre els diferents àmbits (social, ambiental, cultural, internacional, etc.).

Xerra i aprèn. Parla amb persones que ja fan voluntariat per conèixer de primera mà la seva experiència, els reptes i les satisfaccions. També és important parlar amb les persones destinatàries de l'acció per entendre les necessitats reals.

Assisteix a jornades. Moltes plataformes de voluntariat i entitats organitzen sessions informatives que t'ajudaran a contextualitzar la importància de l'acció voluntària.

Reflexiona personalment. Pregunta't: Per què vull dedicar el meu temps lliure? Què esper obtenir (satisfacció, aprenentatge, connexió)? Què puc aportar? Aquesta reflexió et guiarà cap a l'opció més adequada per a tu.

Per què fer voluntariat?

Quines causes socials o ambientals em preocupen més ara mateix?

.....

.....

.....

.....

.....

Quins valors (de la pàgina 3) són més importants per a mi?

.....

.....

.....

.....

.....

Què esper rebre (aprenentatge, experiència, connexió)?

.....

.....

.....

.....

.....

Què crec que puc aportar (habilitats, temps, entusiasme)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PASSA 2: MIRA AL TEU VOLTANT

Un cop tinguis clar perquè fer voluntariat, és hora de connectar-les amb les necessitats del teu entorn.

✓ On pots ajudar en el teu entorn?

Observa quins reptes hi ha al teu barri: troba on pots fer la diferència.

✓ Quin àmbit t'agrada més?

Escull el camp que més et motiva per implicar-te.

✓ Quines són les teves fortaleeses i habilitats?

Identificar les teves habilitats t'ajudarà a trobar una tasca on la teva contribució sigui efectiva i agradable.

✓ Com vols col·laborar?

Decideix el tipus de compromís que vols:

- Accions puntuals: esdeveniments, recollides, campanyes.
- Compromís regular: suport setmanal, acompanyament continu.

RECORDA. El voluntariat és més gratificant quan alinees les teves motivacions amb les necessitats de la comunitat i amb les teves pròpies habilitats.

PASSA 3: DEFINEIX LA PARTICIPACIÓ

El voluntariat ha de ser una activitat compatible amb la teva vida. Troba un equilibri entre el teu temps i el temps que vols dedicar a l'acció voluntària per evitar esgotament i frustració:

Gestiona el temps.

Quantes hores a la setmana/mes pots dedicar-hi de forma sostinguda?

Valora les teves

obligacions: feina, horaris, estudis, família, etc. Ho pots encaixar/conciliar/integrar amb l'acció voluntària?

Tipus d'implicació i

compromís: busques una acció de curta durada per a un projecte concret o una implicació estable al llarg del temps?

ATENCIÓ!

Les entitats valoren la continuïtat, però és legítim començar amb un compromís menor per veure si t'adaptes. Recorda que el voluntariat és una decisió lliure i responsable, per tant, el teu compromís ha de ser realista.

El meu perfil de voluntariat

En aquestes tres primeres passes per fer un voluntariat hem reflexionat sobre el voluntariat que s'ajusta més a nosaltres, anem a definir-ho:

Àmbits preferits:

 $\Gamma_r \rightarrow$ $2n \rightarrow$ $3r \rightarrow$

Tipus de voluntariat preferit:

- ☐ Presencial
- ☐ No presencial
- ☐ Puntual
- ☐ Continuat

Habilitats que puc oferir: (ex: paciència, organització, idiomes, coneixements informàtics, conduir...)

La meva disponibilitat real: (matins/tardes, dies de la setmana, hores totals) _____

PASSA 4: CERCA UNA ENTITAT

Aquest és el moment de posar en pràctica la reflexió de les passes anteriors i trobar l'organització perfecta.

Utilitza diferents eines per cercar les entitats de voluntariat de les Illes Balears:

La Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears.

És la xarxa que agrupa gran part de les entitats. Ofereix assessorament personalitzat.

- **Web:** www.plataformavoluntariat.org (amb un cercador de programes).
- **Telèfon del Voluntariat** (Gratuït): 900 102 979

✎ El Govern de les Illes Balears (CAIB).

Gestiona el Cens d'Entitats del Voluntariat (CEVIB), que és el registre oficial.

✎ Altres portals

Portal de Voluntariat de la UIB (per a estudiants universitaris).

Web de Voluntariat dels Consells Insulars.

El teu ajuntament.

INVESTIGA L'ENTITAT

No et quedis només amb el nom.

Descobreix la seva missió, visió i valors. Quines activitats duen a terme exactament? A quines poblacions o problemàtiques donen suport?

Pregunta per la gestió del voluntariat.

Les bones entitats tenen una estructura que dona suport als seus voluntaris. Hauries de saber si ofereixen: formació inicial, un coordinador/a de referència, i assegurança de responsabilitat civil i accidents per a l'acció voluntària.

Fes el primer contacte.

Posa't en contacte amb l'entitat que més t'interessi per expressar el teu interès i sol·licitar una entrevista.

Explorant entitats de voluntariat

Nom de l'entitat:

.....

.....

.....

.....

Contacte (web/telèfon):

.....

.....

.....

.....

Àmbit / Projecte que m'interessa:

.....

.....

.....

.....

Per què m'agrada?:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Preguntes que tinc:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Estat:

☐ Contactada

☐ Entrevista

☐ Pendent

☐ Descartada

PASSA 5: INCORPORA'T A L'ENTITAT

vAquesta fase marca l'inici formal del teu viatge com a persona voluntària:

L'entrevista inicial. És l'ocasió per conèixer a l'equip, mentre s'avalua el teu perfil i tu resols dubtes.

Acordar els detalls. Aclarir per escrit el temps, el lloc i, l'activitat voluntària que desenvoluparàs. Pregunta pels teus drets i deures.

Signatura del document de compromís. Totes les entitats han de formalitzar la teva vinculació i la cobertura de la teva acció voluntària mitjançant el document de compromís.

Acollida i formació. L'entitat ha d'oferir-te un procés d'acollida i, si s'escau, una formació per iniciar la teva tasca amb seguretat i coneixement de causa.

Preparant l'entrevista

Preguntes per a l'entitat:

Quin tipus de formació per noves persones voluntàries oferiu?

Com funciona l'assegurança?

Qui serà la meva persona de suport o referència?

Hi ha despeses que m'ocasioni el voluntariat (transport, menjar, material, etc.)?

Com es gestiona el reemborsament d'aquestes?

Quines eines o espais de relació i comunicació hi ha entre l'entitat i les seves persones voluntàries?

Si tenc un conflicte durant l'acció voluntària com puc informar-ne?

Com és el dia a dia d'una persona voluntària en aquest projecte?

De quina forma participaré en l'elaboració i l'avaluació dels programes de voluntariat?

Apunta altres dubtes:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

El document de compromís

És l'acord escrit entre tu i l'entitat. Serveix per establir un marc clar i segur per a la teva participació com a persona voluntària.

Què ha d'incloure OBLIGATÒRIAMENT:

- Drets i deures de totes dues parts (o referència a la normativa).
- Descripció de l'acció voluntària: tasques, horari i lloc.
- Formació que rebràs.
- Règim de reemborsament de despeses (si n'hi ha).
- Protocol per gestionar possibles conflictes. Causes i forma de desvinculació.

A tenir en compte:

- **Llegeix-lo bé:** comprova que la descripció i les condicions s'adapten al que vols i pots oferir.
- **Voluntariat sempre altruista:** confirma que no rebràs cap tipus de pagament o compensació.
- **Renúncia:** comprova com i quan pots deixar l'activitat.
- **Còpia per a tu:** tens dret a rebre una còpia signada per ambdues parts.

RECORDA. El Document de Compromís protegeix tant a tu com a l'entitat i garanteix una experiència clara, segura i satisfactòria.

Continuïtat i final del voluntariat

El voluntariat és un camí ple d'aprenentatge i creixement. Un cop t'incorpores a l'entitat, hi ha diverses etapes que et guiaran.

ACOMPANYAMENT I CREIXEMENT DURANT L'ACCIÓ VOLUNTÀRIA

Suport i supervisió.

Tindràs una persona de referència (coordinador/a) que t'acompanyarà, resoldrà dubtes i farà un seguiment de la teva satisfacció i rendiment.

Formació contínua.

Tens dret a rebre formacions periòdiques per millorar habilitats i coneixements dins del projecte.

Participació i avaluació.

L'entitat t'ofereix espais per opinar sobre el programa, fer suggeriments i participar en l'avaluació dels projectes.

RECONeixEMENT I ACREDITACIÓ

Certificat de participació.

Quan finalitzis el compromís, demana el certificat que acredita les hores i tasques realitzades.

Acreditació de competències.

L'entitat pot ajudar-te a identificar i acreditar les habilitats i competències adquirides (gestió d'equips, comunicació, etc.).

LA DESVINCULACIÓ: EL FINAL DEL CICLE

Dret a renunciar.

El voluntariat és lliure. Pots finalitzar el teu compromís quan ho necessitis.

Deure de preavís.

Per responsabilitat amb les persones destinatàries i perquè l'entitat pugui organitzar el relleu, has de notificar la renúncia amb l'antelació indicada al Document de Compromís.

RECORDA. Finalitzar el voluntariat forma part del cicle natural de la teva experiència. Fer-ho amb claredat i respecte garanteix una transició positiva tant per a tu com per a l'entitat i les persones destinatàries.

GLOSSARI DE TERMES CLAU

> **Acció Voluntària.**

Activitat lliure, altruista i responsable, amb una finalitat d'interès general, desenvolupada mitjançant una entitat de voluntariat.

> **Acreditació de Competències.**

Procés pel qual l'entitat ajuda a identificar i certificar les habilitats i experiència adquirides durant l'acció voluntària.

> **Altruisme.**

Afany de solidaritat i desinterès en l'acció, sense esperar cap contraprestació econòmica.

> **Assegurança d'Accidents.**

Pòlissa obligatòria que cobreix possibles lesions o danys personals que pugui patir el voluntari durant la seva acció.

> **Assegurança de Responsabilitat Civil.**

Pòlissa obligatòria per cobrir els danys que el voluntari pugui causar a tercers durant la seva activitat.

> **Cens d'Entitats del Voluntariat (CEVIB).**

El registre oficial i públic, gestionat pel govern autonòmic, de les entitats que realitzen voluntariat a les Illes Balears.

> **Certificat de Participació.**

Document que l'entitat lliura al voluntari que acredita les hores i tasques fetes en finalitzar el compromís.

> **Confidencialitat.**

Deure de mantenir la discreció sobre la informació delicada o personal rebuda durant l'activitat.

➤ **Formació (del Voluntari).**

Dret a rebre els coneixements i la capacitat necessària per desenvolupar la tasca amb seguretat i eficàcia.

➤ **Identificació (del Voluntari).**

Document que acredita la teva condició de persona voluntària de l'entitat, i que has d'utilitzar adequadament durant l'activitat.

➤ **Llei 11/2019, de 8 de març.**

La normativa que regula l'acció i els programes de voluntariat específicament a les Illes Balears.

➤ **Menor d'Edat (Voluntari).**

Persona d'entre 14 i 18 anys que pot fer voluntariat, sempre que tingui autorització i una persona adulta de referència dins el projecte.

➤ **Coordinador/a (Persona de Referència).**

La persona de l'entitat responsable de guiar, acompanyar i supervisar la tasca del voluntari.

➤ **Desvinculació.**

Procés pel qual la persona voluntària finalitza la seva col·laboració amb l'entitat.

➤ **Document de Compromís.**

Acord formal i escrit entre la persona voluntària i l'entitat que estableix els drets, deures, tasques, horaris i el règim de reemborsament de despeses.

➤ **Entitat de Voluntariat.**

Organització sense ànim de lucre (associació, fundació, ONG, etc.) que organitza i gestiona els programes de voluntariat.

➤ **No Compensació.**

Principi pel qual l'acció voluntària es duu a terme sense cap tipus de contraprestació econòmica o material, ni pot substituir un lloc de feina.

➤ **ONG (Organització No Governamental).**

Terme comú per referir-se a les entitats (associacions, fundacions, etc.) que treballen sense ànim de lucre.

➤ **Persona Destinària.**

Persona o grup que es beneficia directament de l'acció voluntària.

➤ **Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears.**

La xarxa principal d'entitats i programes de voluntariat a les Illes.

➤ **Preavís de Renúncia.**

Termini d'antelació amb què el voluntari ha de notificar a l'entitat que no pot continuar, garantint una transició organitzada.

➤ **Reemborsament de Despeses.**

Dret a recuperar els diners (prèviament acordats i justificats) que la persona voluntària hagi hagut d'invertir directament en l'activitat.

➤ **Reconeixement.**

Dret a ser valorat/da per la teva dedicació i a rebre un certificat en finalitzar l'acció voluntària.

➤ **Tasques.**

Les funcions concretes i pròpies que desenvoluparà la persona voluntària, tal com es defineixen al Document de Compromís.

➤ **Valors (del Voluntariat).**

Principis com l'altruisme, el compromís, la responsabilitat, la participació i la solidaritat que fonamenten l'acció voluntària.

PLATAFORMA VOLUNTARIAT ILLES BALEARS

www.plataformavoluntariat.org

info@plataformavoluntariat.org

Telèfon del Voluntariat:

900 102 979

650 801 026

Amb el suport de:

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Famílies, Benestar Social
i Atenció a la Dependència